

Handläggare
Sara Gripstrand

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2018-10-29

Ärendebeteckning
KS 2018/0777

Kommunfullmäktige

Motion från ledamöterna i miljöpartiet om att stärka Kalmar kommuns arbete i klimatomställningen

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att kommunledningskontorets yttrande ska utgöra svar på miljöpartiets motion om att stärka Kalmar kommuns arbete i klimatomställningen.

Kommunfullmäktige uppdrar åt kommunledningskontoret att verka för att Kalmar Läns Pensionskapitalförvaltnings placeringspolicy uppdateras med en skrivning om att undvika placeringar i företag som i sin huvudsakliga verksamhet ägnar sig åt prospektering, exploatering, utvinning eller produktion av kol, olja, gas, oljesand och annan okonventionell fossil olja.

Motionen ska härmed anses vara besvarad.

Bakgrund

Daphne Thuveesson (MP), Max Troendlé (MP), Annika Carlsson Wistedt (MP) och Mark Hammar (MP) föreslår i en motion att:

1. En klimatomställningsplan tas fram med målet att kommunen ska vara fossilbränslefri till 2030 och klimatneutral till 2045. Planen ska inbegripa en koldioxidbudget med tydliga delmål och årliga utsläppsminskningar på minst 10 % (inklusive konsumtionsrelaterade utsläpp).
2. Kalmar kommun planerar och genomför en baslinje-mätning och regelbundna uppföljningar av utsläpp inom samtliga relevanta sektorer för att följa att delmålen uppnås.
3. Kalmar kommun kontaktar företag, organisationer och offentlig verksamhet inom kommunen för att hjälpa till med en hållbarhetsanalys samt stimulera energieffektivisering och andra omställningsinsatser.

4. Kalmar kommun tar ställning för att inom tre år avyttra alla eventuella innehav av investeringar i fossilutvinningsföretag genom exempelvis pensionsfonder och istället investerar klimatsmart.
5. Kalmar kommun tar initiativ till att göra en informations- och folkbildningskampanj i dialog med lokala organisationer, näringsliv och skolor i syfte att nå alla invånare i kommunen.

Yttrande

Kalmar län och Kalmar kommun har i mer än tio år arbetat för ett fossilbränslefritt samhälle. Förnybar elproduktion, biogas i kollektivtrafiken, betydande energieffektivisering, solceller och utbyggnad av infrastruktur för biogas och el för personbilar är exempel på hittills genomförda åtgärder. 2019 höjer Kalmar kommun ambitionerna ytterligare inom klimatområdet, i och med att den nya Vatten- och miljönämnden börjar arbeta.

I Kalmar kommuns ”Verksamhetsplan med budget 2018” togs beslut om målet ”Kalmar kommun som geografiskt område ska vara helt fossilbränslefritt år 2030”. Arbete pågår nu med att ta fram en handlingsplan med åtgärder för de kommande fyra åren. I verksamhetsplanen finns även ett mål som innebär att de resor och godstransporter som kommunen betalar för ska bli fossilbränslefria under 2020. Där detta ännu inte är tekniskt möjligt godkänns kompensation.

Koldioxidutsläpp och energianvändning följs upp för kommunen som organisation varje år och för kommunen som geografiskt område vart fjärde år. Kalmar kommun har alltså faktiska siffror på koldioxidutsläppen, se nedan. Övergripande resultat redovisas i det årliga miljöbokslutet.

Kalmar kommun har hittills fokuserat på växthusgasen koldioxid, eftersom den är den största källan till pågående klimatförändring. Arbete görs även när det gäller andra växthusager, t.ex. via miljötillsynen som bland annat kontrollerar köldmedia. 2018 fick Länsstyrelsen i Kalmar län i uppdrag att under 2019 presentera en strategi och en handlingsplan för länet när det gäller klimatpåverkan som helhet. Kalmar kommun deltar i det arbetet och kommer beröras av handlingsplanen.

När det gäller utsläpp av koldioxid ser läget ut som följer:

Kalmar kommun som geografiskt område (2016):

- Energianvändningen ökar kontinuerligt i kommunen. 2016 var den 23 % större än år 2000. Både förnybara och fossila källor ökar.
- 43 % av energin kom från förnybara källor, 57 % från fossila.
- Transportsektorn använder mest energi totalt och är även den sektor som orsakar mest fossila koldioxidutsläpp. Där har också energianvändningen ökat mest. Inom sektorn är personbilar den största källan.
- Lokal elproduktion, som är förnybar, står för knappt 40 % av den el som används i kommunen.
- Koldioxidutsläpp från energianvändning (inkl. bränsle) per person går svagt nedåt, med ett resultat för 2015 på 2,17 ton CO₂ per person och år.
- 8 % av personbilarna 2016 var registrerade för icke-fossila drivmedel, 6 % för etanol och 2 % för övriga dvs. eldrift, biogasdrift, ladd- eller

elhybrid. Dessutom ökar inblandningen av förnybart bränsle i diesel och bensin.

Kalmar kommun som organisation (2017):

- Koldioxidutsläppen från kommunens egna fordon var 733 ton, flygresor 137 ton samt privatbil i tjänsten 85 ton.
- En omställning till förnybara fordon pågår. Vid 2017 års slut drevs två tredjedelar av kommunens fordon på förnybara bränslen. HVO används för tyngre fordon i en övergångsfas.
- Serviceförvaltningen, samhällsbyggnadskontoret, KIFAB och Kalmar Öland Airport är fossilbränslefria. Kalmarhem har byggt 100 laddplatser för elbilar. Listan kan göras lång.
- Kalmar kommuns klimatkompensationssystem ska under 2017, 2018 och 2019 gå till inköp av grönt flygbränsle. Därefter finns möjligheten att kompensera för grönt flygbränsle per resa.

Svar på frågor i motionen:

1. *En klimatomställningsplan tas fram med målet att kommunen ska vara fossilbränslefri till 2030 och klimatneutral till 2045. Planen ska inbegripa en koldioxidbudget med tydliga delmål och årliga utsläppsminskningar på minst 10 % (inklusive konsumtionsrelaterade utsläpp).*

SVAR: En handlingsplan till målet om fossilbränslefri kommun 2030 är under framtagande. Kalmar kommuns vindkraftsplan visar att det är möjligt att genom ökad vindkraft, kompletterad med befintligt kraftvärmeverk och solenergi, producera så mycket grön el som behövs för att Kalmar kommun som geografiskt område ska bli självförsörjande på grön el. Ett intensivt arbete pågår inom länet för att öka både efterfrågan och produktion av biogas, inklusive flytande biogas, med målet att göra Kalmarregionen till ett nationellt föredöme. Arbete med övriga klimatpåverkande utsläpp görs i samverkan med länsstyrelsen och den strategi de ska ta fram.

2. *Kalmar kommun planerar och genomför en baslinje-mätning och regelbundna uppföljningar av utsläpp inom samtliga relevanta sektorer för att följa att delmålen uppnås.*

SVAR: Mätningar görs regelbundet för koldioxidutsläpp från energikonsumtion, inklusive bränslen, från olika sektorer. Siffror finns från 1990 och framåt. Övrig klimatpåverkan sammanställs inte för länet, enligt information från länsstyrelsen.

3. *Kalmar kommun kontaktar företag, organisationer och offentlig verksamhet inom kommunen för att hjälpa till med en hållbarhetsanalys samt stimulera energieffektivisering och andra omställningsinsatser.*

SVAR: Det är upp till respektive företag, organisation eller verksamhet att genomföra en hållbarhetsanalys. Kalmar kommun kan sprida kunskap, visa på goda exempel och vara ett föredöme. Samverkan med offentlig och privat sektor sker bland annat via Klimatkommissionen och länets arbetsgrupp för klimatsamverkan. Kompetenshöjning görs via konferenser och event, t.ex. Kalmarsundsveckan som under 2018

noterade över 1000 besök från företag, privatpersoner, tjänstepersoner och politiker. Åren 2018 och 2019 fokuserar kommunens energi- och klimatrådgivning på solenergi. Via de kommunala bolagen Kalmarhem, KIFAB och Kalmar Energi får hyresgäster och kunder hjälp i omställningen till ett fossilfritt liv, t.ex. i form av laddmöjlighet för elbilar och cykelgarage.

4. *Kalmar kommun tar ställning för att inom tre år avyttra alla eventuella innehav av investeringar i fossilutvinningsföretag genom exempelvis pensionsfonder och istället investerar klimatsmart.*

SVAR: Kalmar kommun har pensionsfonder via Kalmar Läns Pensionskapitalförvaltning (KLP), där kommunen är medlem. Kommunstyrelsen har sedan tidigare beslutat att stiftelserna, som kommunen förvaltar, ska ha samma placeringspolicy som KLP. KLP:s placeringspolicy saknar i nuläget skrivning om placeringar i fossilutvinningsföretag. Enligt KLP görs dock inga placeringar i den här typen av företag. Kalmar kommun ska verka för att KLP tydliggör i policyn att de ”undviker placeringar i företag som i sin huvudsakliga verksamhet ägnar sig åt prospektering, exploatering, utvinning eller produktion av kol, olja, gas, oljesand och annan okonventionell fossil olja” och avser att ta upp frågan på nästa ägarmöte.

5. *Kalmar kommun tar initiativ till att göra en informations- och folkbildningskampanj i dialog med lokala organisationer, näringsliv och skolor i syfte att nå alla invånare i kommunen.*

SVAR: Folkbildning sker löpande i Kalmar kommuns miljö-kommunikation. Klimatfrågor är en viktig del av Kalmarsundsveckan, som arrangeras i skiftet augusti-september. Varje år i samband med Earth hour kommuniceras klimatfrågor. Specifika insatser för att driva på omställningen sker redan eller är planerade, t.ex. BiogasBoost som är ett treårigt samverkansprojekt med start i november 2018. Syftet är att öka efterfrågan på biogas i hela Kalmar län. Kalmar kommun har även sökt medel för ett projekt som syftar till att öka barns och ungas cykling samt för ett kommunikationsprojekt om hållbara resval till det nya Linnéuniversitetet.

Sara Gripstrand
Strateg för ekologisk hållbarhet

Bilaga:
Motion ”Stärk Kalmar kommuns arbete i klimatomställningen”

Motion

Stärk Kalmar kommuns arbete i klimatomställningen

"Halten av växthusgaser ska stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig." (FN:s klimatkonvention 1992)

Ökningen av jordens medeltemperatur ska hållas "väl under 2 grader C" och vi ska "vidta åtgärder" för att begränsa uppvärmningen till max 1,5 grader. (Globalt klimatavtal, Paris 2015)

"Det är valår, och riksdagsbeslut i Sverige innebär att vi i princip ska sluta använda bensin och diesel om 12 år. [...] Jag hoppas också att vi börjar samtal om de enorma omställningar vi står inför de kommande tio åren om vi ska ha en chans till stabil välfärd för våra barn. Det är upp till oss alla att se till att så blir fallet." (Prof Johan Rockström januari 2018, Dagens Industri)

I slutet av 2017 sände fler än 15 000 forskare från 184 länder en kraftig varning till mänskligheten. De menar att mänskligheten nu riskerar sin framtid, och att vi med nuvarande trender rör oss mot omfattande mänskligt lidande och en katastrofal biologisk utarmning.

(World Scientists' Warning to Humanity: A Second Notice, *BioScience*, Volume 67, Issue 12, 1 December 2017, Pages 1026–1028, <https://doi.org/10.1093/biosci/bix125>)

Världens länder har rapporterat in sina åtaganden till FN:s klimatpanel men dessa åtaganden beräknas om de förverkligas hejda uppvärmningen endast till på 2,7 - 3,5 grader, alltså en nivå som skulle få förödande konsekvenser för oss och planeten. Alla aktörer - privatpersoner, organisationer, företag, myndigheter, regioner, kommuner - måste nu anstränga sig ännu mer om vi ska lyckas vända utvecklingen.

För Sveriges del betyder Parisavtalets 2°C-åtagande en återstående koldioxidbudget på 300-600 miljoner ton koldioxid. Med nuvarande årliga utsläpp kommer denna koldioxidbudget ha använts upp på endast 6-12 år. Sveriges kommuner behöver påbörja en omedelbar minskning av koldioxidutsläppen med ett minimum av årliga utsläppsminskningar på 10 % i absoluta termer – men snabbt öka denna takt upp till 15% per år.

Kalmar är en del av världen och vi måste göra vårt. Några initiativ har tagits för att ställa om Kalmar kommun, men inte tillräckligt. Utöver en upptrappning av energieffektivisering och utökning av förnybara energikällor måste elförsörjningen utvecklas för att bli klimatneutral till 2045. Transporterna måste ställas om och blir fossilfria. Matens klimatpåverkan måste minska och jordbruksproduktion i vårt närområde behöver utvecklas så att det blir både hållbart och fungerar som en kolsänka. Vi behöver bygga klimatneutrala bostäder av hållbart material. Hållbara konsumtionsmönster måste främjas, och mer därtill. Allt detta skapar i sin tur också gröna klimatsmarta jobb, utöver minskade utsläpp.

Kalmar kommun har ett bra mål om att vara fossilbränslefria senast 2030, men saknar en handlingsplan för att uppnå det. Sannolikt kommer målet heller inte att nås, med nuvarande takt. Det mest grundläggande som saknas är en handlingsplan för att nå våra miljömål, och att engagera civilsamhället och den privata sektorn i omställningen. På så sätt kan vi nå våra klimatmål, och göra vår del för att förhindra klimatförändringarna. Gör vi det snabbt kan vi bli ett föredöme för andra kommuner och gynnas genom att exportera våra lösningar och lyftas som det goda exemplet.

En klimatomställningsplan tas fram med målet att kommunen ska vara fossilbränslefri till 2030 och klimatneutral till 2045. Planen ska inbegripa en koldioxidbudget med tydliga delmål och Vi föreslår att Kalmar kommunfullmäktige beslutar att: några utsläppsminskningar på minst 10 % (inklusive konsumtionsrelaterade utsläpp).

2. Kalmar kommun planerar och genomför en baslinje-mätning och regelbundna uppföljningar av utsläpp inom samtliga relevanta sektorer för att följa att delmålen uppnås.
3. Kalmar kommun kontakter företag, organisationer och offentlig verksamhet inom kommunen för att hjälpa till med en hållbarhetsanalys samt stimulera energieffektivisering och andra omställningsinsatser.
4. Kalmar kommun tar ställning för att inom tre år avyttra alla eventuella innehav av investeringar i fossilutvinningsföretag genom exempelvis pensionsfonder och istället investerar klimatsmart.
5. Kalmar kommun tar initiativ till att göra en informations- och folkbildningskampanj i dialog med lokala organisationer, näringsliv och skolor i syfte att nå alla invånare i kommunen.

Daphne Thuvesson (MP)

Max Troendlé (MP)

Annika Wistedt (MP)

Mark Hammar (MP)

